

Folktingsordförande Ulla-Maj Wideroos, öppningstal vid Folktingets session i Raseborg 25-26.4.2009

Bästa andre vice talman, bästa minister, riksdagsledamöter, folktingsdelegater, mina damer och herrar,

Det är en glädje att få vara här i Raseborg idag. Det är dessutom roligt att se att så många är här. Det visar på den mycket viktiga uppgift Folktinget har. Och det är här på sessionen vi ska diskutera den uppgiften och dra upp riktlinjer inför framtiden. Det är dock bra att Folktingets roll och uppgifter diskuteras i många olika sammanhang. Folktinget förtjänar den uppmärksamheten och jag hoppas att det är en fortgående diskussion och inte bara något som kommer upp någon enstaka gång. Vi måste nämligen leva i tiden och jag tycker att Folktingslagen också ger oss den möjligheten. Men Folktinget kan inte bli en folkrörelse i den meningen att vi aktivt och regelbundet skulle röra oss bland människorna ute på fältet. Till det har vi de politiska partierna och andra föreningar. Folktingets huvudsakliga uppgift är att bevaka finlandssvenskarnas språkliga rättigheter gentemot myndigheterna och det är ett arbete som kräver ordentligt med resurser. Både personella och ekonomiska.

En av de stora frågor som på senare tid debatterats i pressen, är om Folktinget skall väljas genom direkt val eller om man ska fortsätta som nu. Folktingslagen ger utrymme för ett direkt val, men jag tror inte det är rätt väg att gå. Som jag just konstaterade är Folktingets uppgifter att främja Finlands svenskspråkiga befolknings rättigheter samt att arbeta för att utveckla dess kulturella och samhällsliga förhållanden och att främja svenska språkets ställning i Finland. Dessutom skall man särskilt bevaka att de språkliga rättigheterna tillgodoses vid handläggningen av ärenden i domstolar och andra myndigheter. Det är alltså klart att Folktinget gynnas av en bred politisk bas där det råder konsensus om att man ska verka för att uppfylla dessa lagstadgade uppgifter. Lika klart är att svenskan i Finland gynnas av det. De knappa resurser Folktinget har ska inte användas till att informera allmänheten om val, att ordna val eller kampanjera för att få folk att rösta. Folktinget har nämligen betydligt viktigare uppgifter än så! Därför tror jag det är viktigt att vi åtminstone under överskådlig framtid bibehåller vårt nuvarande system.

Men låt oss gå tillbaka till att Folktinget måste leva i tiden. Med detta menar jag att vårt samhälle hela tiden förändras och utvecklas och det måste Folktinget också göra. När politiken fylls av förvaltningsreformer måste vi finnas där ó precis där arbetet görs och försöka påverka i ett så tidigt skede som möjligt. Vi skall vara vakthunden som ylar till när det inte går som det skall gå! Men vi skall också vara den seriösa

Your complimentary
use period has ended.
Thank you for using
PDF Complete.

[Click Here to upgrade to
Unlimited Pages and Expanded Features](#)

organisationen som målmedvetet och på sikt arbetar för att det görs sådana beslut som gynnar finlandssvenskarna. Och det är inget litet arbete. Jag förstår att man gärna ser mer av oss i offentligheten, men det är faktiskt inte antalet spaltmillimeter eller radio- och tv-minuter som räknas. Vårt uppdrag enligt lagen är inte heller särdeles populistiskt eller "inne". Däremot är det ett allvarligt uppdrag som i allra högsta grad har med finlandssvenskarnas framtid att göra.

Bästa åhörare,

Det syns inte och hörs inte, men Folktingets tjänstemän sitter med i otaliga arbetsgrupper och kommittéer och jobbar i det tysta. Mycket åstadkoms den vägen. Men visst uppvaktar vi ministrar och myndigheter, vi gör JO- och JK-anmälningar när vi anser det nödvändigt och vi försöker givetvis sprida vårt budskap så gott det går. Ett mera offentligt exempel på detta var när vi nyligen uppvaktade president Halonen för att föreslå ett utvecklingsprogram för de båda nationalspråken. Presidenten var mycket positiv till detta. Dessutom föreslog hon själv att i framtiden skulle också en minister ha ansvar för tvåspråkigheten. Det är mycket glädjande att se den uppriktiga förståelse som presidenten kontinuerligt visar för våra båda nationalspråk. Fler borde agera som hon ó då skulle vårt språkklimat vara betydligt bättre!

Tyvärr tycks detta inte vara någon självklarhet på myndighetsnivå eller bland våra politiker. Det pratas om ett allt tuffare språkklimat och jag måste nog hålla med om att det är precis så. Alla vet vi hur det gick med exempelvis studentsvenskan och polisdistrikten. Också i flertalet andra reformer har det visats väldig lite vilja och förståelse att hitta lösningar som också skulle gynna det andra nationalspråket. Tillsvidare har vi genom hårt arbete lyckats få igenom lösningar som bättre tillfredsställer båda språkgruppernas möjligheter att verka på sitt modersmål. Detta lyckades exempelvis när tingsrättsreformen genomfördes och förhoppningsvis kommer det också att ske nästa vecka. För det är då den så kallade kvartetten avgör Mellersta Österbottens öde. Och med detta beslut avgör de också om 6 300 svenskspråkiga i Karleby kommer att ha praktiska möjligheter att använda sitt modersmål i ärenden som sköts av landskapet. Jag utgår ifrån att regeringspartiernas partiledare beslutar att Mellersta Österbottens förbunds samarbetsinriktning är söder.

För några veckor sedan gav statsrådet ut sin berättelse om tillämpningen av språklagstiftningen. Den berättelsen är ett utmärkt instrument när man vill peka på vad som fungerar men framförallt vad som inte fungerar i statsförvaltningen. Berättelsen pekar på stora brister. Tjänstemannaledningen vid ministerierna ansåg att de grundlagstryggade språkliga rättigheterna tillgodoses utan särskilda styrdokument, anvisningar

---

Your complimentary
use period has ended.
Thank you for using
PDF Complete.

[Click Here to upgrade to
Unlimited Pages and Expanded Features](#)

eller språkprogram. Myndigheterna brydde sig i många fall inte om att självmant ta reda på kundens språk och att ge service på det språket. Personalens språkkunskaper har inte utretts systematiskt. Svensk information kommer ofta ut mycket senare än den finska. Informationen översätts inte heller alltid. Vissa lediganslagna tjänster utannonseras enbart i finskspråkig media och dessutom framgår inte klara språkkrav för tjänsten. Det här är bara några viktiga exempel. Listan kunde tyvärr ha gjorts mycket längre. Läsningen är alltså rätt dyster och inte är det särskilt uppmuntrande att vardagen vid ministerierna ser ut så här. Att språklagstiftningen ofta uppfattas som en specialbestämmelse för de svenskspråkiga pekar på en häpnadsväckande brist på kunskap hos både ledning och tjänstemän. Inte blir det bättre av att samma brister redan konstaterades i en undersökning från 2006. För de förslag till förbättringar som framställdes då borde ju vara uppfyllda vid det här laget. Bra är dock att statsrådet visar på problemen och upprepar sina förslag till förbättringar. Och nu måste vi agera. Tyngd måste ges åt svenskan i statsförvaltningen. Tydliga strategier och styrdokument måste göras upp för hur de språkliga rättigheterna ska förverkligas. Instrument för övervakning måste utvecklas. För om inget görs kommer kanske berättelsen skräckscenario att förverkligas ó att svenskan inte kvarstår som förvaltningsspråk. Det kan vi inte låta hända! För vi vill kunna använda svenska också vid myndighetskontakter. Folktinget har en oerhört viktig roll i denna uppföljning. Vi måste vara en nagel i ögat på ovilliga tjänstemän. Vi ska aktivt anmäla varje fall där den svenskspråkiga servicen inte fungerat på ett tillfredsställande sätt. Och till detta behöver vi allas er hjälp. Ni måste också vara våra ögon och öron ute i regionerna. För ensamt kan Folktinget inte upptäcka allt. Därför ska ni meddela oss varje gång myndigheterna inte ger den lagstadgade service som vi är berättigade till. På så sätt jobbar vi alla för att behålla svenskan som myndighetsspråk. För det vill vi! Och det klarar vi!

Bästa vänner,

Jag är egentligen inte så oroad som det verkar. För jag litar på Folktinget i denna viktiga uppgift. Folktinget står också väl rustat för framtiden. Statsbidraget höjdes i början av denna regeringsperiod och vi har flyttat in till stadens centrum till nya lokaliteter. Dels var det nödvändigt ur personalens synvinkel med bättre arbetsförhållanden, dels skall Folktinget finnas till i närheten av andra finlandssvenska institutioner. En direkt följd av att vi finns i stadens centrum är att vi har besök av organisationer som vi inte haft något att göra med förut. Det är bra! Alla nätverk, alla kontakter vi kan skapa är bra för vår verksamhet. Så trots att jag säger att Folktinget inte kan bli en folkrörelse i ordets rätta bemärkelse så kan Folktinget naturligtvis

PDF Complete

*Your complimentary use period has ended.
Thank you for using PDF Complete.*

[Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features](#)

v det samhälle vi lever i och vi skall ta en berättigad plats där. Vi organ där de politiska partierna gemensamt driver

finlandssvenskarnas rättigheter. Det är också det enda organ där de politiska partierna med svensk verksamhet kan samarbeta om finlandssvenska frågor. Och det är på detta sätt vi ska möta framtiden ó tillsammans!

Till sist vill jag också göra några personliga reflektioner. Jag vill tacka er alla för de här två åren. Två år som jag upplever att har varit bra för Folktinget men som också varit svåra på många sätt. Svåra på grund av det språkklimat jag just beskrivit. Men bra för att Folktinget flyttat till nya utrymmen, för att organisationen kunnat stärkas både personellt och ekonomiskt och för att vi trots allt skördat många framgångar i språkfrågorna. Och när vi gjort det är det via hårt arbete och via ett starkt samarbete. Det är en linje jag tror på och som jag hoppas att ni också gör! Det faktum att jag nu slutar som ordförande har inget att göra med att jag inte skulle tycka det är viktigt eller att jag inte skulle vilja jobba för det svenska språkets existens i Finland. Jag tror stenhårt på detta och jag kommer alltid att jobba för denna sak. Oavsett om jag är med i Folktinget eller inte. Det är det en bra tid att ge över nu och det är också en bra tid att ta sig an nya utmaningar. För utmaningar behöver alla personer och organisationer ó annars stagnerar man i utvecklingen. I detta sammanhang vill jag också passa på att önska Folktinget samt dess nya ordförande och styrelse lycka till. Jag är säker på att ni kommer att göra ett gott arbete.

Tack!